

پیش‌بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس هوش معنوی و کمال‌گرایی در دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهر نورآباد ممسنی

صدیقه گوهری، محبوبه البرزی، زهرا نیکنام و فاطمه تقفی ابرقویی

۱- کارشناسی ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی دانشگاه شیراز، آموزگار ابتدایی (نویسنده مسئول)، Gohari.s1993@gmail.com

تلفن: ۰۹۱۷۶۹۶۷۳۶۴

۲- دانشیار، روانشناسی تربیتی، بخش مبانی تعلیم و تربیت، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز

۳- کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد بوشهر

۴- کارشناسی روانشناسی عمومی، دانشگاه پیام نور بافق، مشاور آموزش و پرورش

چکیده

تحقیق حاضر با هدف پیش‌بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی بر اساس هوش معنوی و کمال‌گرایی در دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهر نورآباد ممسنی انجام شد. روش پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی بود. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان پسر و دختر مشغول به تحصیل در مقطع متوسطه دوم شهرستان نورآباد ممسنی در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. گروه نمونه شامل ۱۰۶ دانش‌آموز دختر و پسر بود که به روش در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی هرمنس، مقیاس هوش معنوی کینگ و پرسشنامه کمال‌گرایی فراست بود. داده‌ها با استفاده از رگرسیون خطی چندگانه و ضریب همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین ابعاد هوش معنوی و کمال‌گرایی با انگیزه پیشرفت رابطه معنا داری وجود دارد. نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد برای بهبود انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان باید به ویژگی‌های هوش معنوی و کمال‌گرایی در آنان توجه شود.

کلید واژه‌ها: انگیزه پیشرفت؛ هوش معنوی؛ کمال‌گرایی؛ دانش‌آموزان

۱- مقدمه

اساسی‌ترین عنصر نظام آموزش و پرورش هر کشوری دانش‌آموزان می‌باشند؛ بنابراین توجه به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کاری لازم در جهت پیشرفت تعلیم و تربیت و توسعه هر ملتی به حساب می‌آید؛ به گونه‌ای که موفق نشدن دانش‌آموزان در یادگیری و به کار بردن مباحثی که به آنان آموزش داده می‌شود؛ رکود نظام تعلیم و تربیت و عقب‌ماندگی اجتماع را در پی دارد [۱]. پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از شاخص‌های موفقیت در فعالیت‌های علمی است. از اهداف اساسی برنامه‌های آموزشی، بهبود کیفیت نظام آموزشی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد. در حالی که عدم موفقیت در تحصیل زمینه مشکلات فردی و اجتماعی عدیده و انحراف از دستیابی به اهداف آموزشی را فراهم می‌کند [۲]. سیف بر این باور است که انگیزه پیشرفت مهم‌ترین انگیزه در رابطه با موفقیت تحصیلی است. افراد از لحاظ این انگیزه با هم تفاوت فراوان دارند. برخی انگیزه بالایی دارند و در کارهای خود برای دستیابی به موفقیت و پیشرفت تحصیلی به سختی می‌کوشند و برخی دیگر انگیزه چندانی به پیشرفت و موفقیت ندارند و از ترس شکست، آماده خطر کردن برای دستیابی به موفقیت نیستند [۳]. انگیزه پیشرفت، حرکت نیروی محرکه اعمال هر فرد بر اساس احساسات و اهداف مرتبط با موفقیت است. انگیزه پیشرفت یک اصطلاح روانشناسی اجتماعی است که زمانی را که افراد توسط موفقیت‌ها یا دستاوردها هدایت، یا تحریک می‌شوند را توصیف می‌کند. در محل کار انگیزه پیشرفت باعث می‌شود که برخی افراد که آرزوی موفقیت و ترس از شکست دارند عملکرد بالایی داشته باشند. آنها به دنبال کارهایی هستند که می‌توانند با موفقیت انجام دهند و در عین حال از مسئولیت‌ها یا کارهایی که ممکن است شکست بخورند اجتناب می‌کنند. انگیزه پیشرفت همچنین آنها را وادار می‌کند که برای رسیدن به اهدافی که می‌دانند قادر هستند، انجام دهند، تلاش کنند و ساعت‌های طولانی و سخت کار کنند. آنها به دنبال نقش‌هایی هستند که بتوانند در آن موفق باشند، بازخورد دریافت کنند و احساس موفقیت کنند [۴].

یکی از متغیرهای تاثیر گذار روی انگیزه پیشرفت هوش معنوی است. هوش معنوی، ممکن است امری شناختی - انگیزشی و مجموعه‌ای از مهارت‌های سازگاری باشد و منابعی که حل مساله و دستیابی به هدف را تسهیل می‌کند، معرفی نماید [۵]. کلمه هوش معنوی از دو کلمه معنویت و هوش تشکیل شده است. کلمه معنوی برگرفته از کلمه لاتین (Spiritul) است که به معنای « حیات یا سرزندگی است » [۶]. افراد، زمانی هوش معنوی را به کار می‌گیرند که بخواهند از ظرفیت‌ها و منابع معنوی خود برای تصمیم‌گیری‌های مهم وجودی و مساله‌گشایانه استفاده کنند [۷]. هوش معنوی در معنایی که افراد به تجربه‌های خود می‌دهند و در روش آنها برای فهم مسایل و موضوعات تأثیر می‌گذارد و موجب پدید آمدن حسی توأمان از آگاهی و معنا در زندگی می‌شود [۸]. به همین دلیل است که کاربرد آگاهانه‌ی هوش معنوی در زندگی، موجب افزایش رابطه‌ی فرد با خویشتن، دیگران و جهان بزرگتر می‌شود [۹]. و همین موضوع باعث افزایش رفتارهای سازگارانه و مبتنی بر بهزیستی انسان می‌شود [۵].

1- Achievement Motivation

2- Spiritual Intelligence

یکی دیگر از متغیرهای تاثیر گذار روی انگیزه پیشرفت، کمال گرایی است. کمال گرایی تلاش برای رفع نواقص است [۱۰]. کمال گرایان افرادی هستند که سعی دارند در تمام ابعاد زندگی افراد کاملی باشند است [۱۱]. کمال گرایی یکی از ویژگی‌های شخصیتی محسوب می‌شود که می‌تواند تمام جنبه‌های زندگی فرد را در بر گیرد و زمینه ساز شکل گیری ناکار آمدی در فرد شود [۱۱]. کمال گرایی اغلب به عنوان یک ویژگی مثبت در نظر گرفته می‌شود که شانس موفقیت را افزایش می‌دهد، اما می‌تواند منجر به افکار یا رفتارهایی شود که دستیابی به اهداف را دشوارتر کند. همچنین ممکن است باعث استرس، اضطراب، افسردگی و سایر مشکلات سلامت روان شود. اکثر مردم می‌خواهند به موفقیت برسند، اما تلاش سخت برای رسیدن به اهداف همیشه نشان دهنده رفتار کمال گرا نیست. افرادی که کمال گرا هستند معمولاً معتقدند که هرکاری که انجام می‌دهند ارزش ندارد مگر اینکه کامل باشد. آن‌ها به جای اینکه به پیشرفت، یادگیری و سخت کوشی خود افتخار کنند، ممکن است دائماً کار خود را با کار دیگران مقایسه کنند یا روی دستیابی به خروجی بی‌عیب و نقص تمرکز کنند. حتی زمانی که افراد دارای ویژگی‌های کمال گرا به نتایج دلخواه خود می‌رسند، باز هم ممکن است ناراضی باشند. آنها ممکن است احساس کنند که اگر واقعاً کامل بودند، مجبور نبودند برای رسیدن به اهدافشان این همه سخت تلاش کنند [۱۲]. کمال گراها انتظارات غیر واقعی بالایی از خود و دیگران دارند. آن‌ها به سرعت عیب جویی می‌کنند و بیش از حد از اشتباهات انتقاد می‌کنند. آن‌ها تمایل دارند یک پروژه را به دلیل ترس از شکست به تعویق بیندازند [۱۳]. برخی از محققان ادعا می‌کنند که کمال گرایی عملکرد را ضعیف می‌کند، اما دیگران معتقدند که اگر همراه با انتقاد از خود، نباشد می‌تواند انگیزه برای پیشبرد تلاش‌های فردی و دستاورد افزایش یابد [۱۴]. کمال گرایی به اشکال مختلف وجود دارد که هر کدام جنبه‌های مختلفی دارند و بنابراین به عنوان یک ساختار چند بعدی مفهوم سازی شده است. آلیسون رابطه کمال گرایی با عملکرد تحصیلی دانشجویان را تایید می‌کند. جسیکا و رینولد بر نقش کمال گرایی خوش بینانه در بهبود عملکرد تحصیلی تاکید می‌کنند. پژوهش‌های دیگر، کمال گرایی متوسط را با کاهش اضطراب و پیشرفت تحصیلی مرتبط می‌دانند [۳].

۲- روش پژوهش:

روش پژوهش، جامعه آماری و نمونه: روش پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی بود. جامعه آماری تحقیق شامل تمام دانش‌آموزان پسر و دختر مشغول به تحصیل در مقطع متوسطه دوم شهرستان نورآباد ممسنی در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. گروه نمونه شامل ۱۰۶ دانش‌آموز (۶۱ دختر و ۴۵ پسر) پایه دهم، یازدهم، دوازدهم و کنکوری بود که به روش در دسترس از مدارس شهرستان ممسنی انتخاب شدند.

۳- ابزار پژوهش:

در این پژوهش از پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی هرمنس (۱۹۷۰) تجدیدنظر شده هومن و عسگری (۱۳۷۹) و مقیاس هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸) و پرسشنامه کمال گرایی فراست (۱۹۹۰) استفاده شد.

پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی هرمنس تجدیدنظر شده هومن و عسگری

برای سنجش انگیزه پیشرفت از تست هرمنس (۱۹۷۰) که توسط هومن و عسگری (۱۳۷۹) مورد تجدیدنظر قرار گرفته استفاده شد. هرمنس (۱۹۷۰) بر مبنای دانش نظری و تجربی موجود درباره نیاز به پیشرفت و با بررسی بیشتر پژوهش‌های مربوط به موضوع نیاز به پیشرفت این پرسشنامه را ساخته است. هرمنس برای نوشتن سؤالات پرسشنامه انگیزش پیشرفت ده ویژگی که افراد دارای انگیزه پیشرفت بالا را از افراد با انگیزه پیشرفت پائین، متمایز می‌کند و از بررسی تحقیقات قبلی بدست آورده است، به عنوان مبنا و راهنما برای انتخاب سؤالات برگزیده است. ده ویژگی که افراد دارای نیاز به پیشرفت بالا را از افراد با نیاز به پیشرفت پائین متمایز می‌کند و به عنوان مبنایی برای نوشتن سؤالات پرسشنامه استفاده شده دارای ویژگی‌های زیر است.

۱- سطح آرزوی بالا ۲- انگیزه قوی برای تحرک به سوی بالا ۳- مقاومت طولانی در مواجهه با تکالیف با سطح دشواری متوسط ۴- تمایل به اعمال تلاش مجدد در انجام تکالیف نیمه تمام ۵- ادراک پویا از زمان یعنی احساس اینکه امور سریع روی می‌دهد ۶- آینده نگری ۷- توجه به ملاک

1- Perfectionism
2-Hermans
3-king
4-Ferast

شایستگی و لیاقت در انتخاب دوست یا همکار ۸- بازشناسی از طریق عملکرد خوب در کار ۹- کاری را به خوبی انجام دادن ۱۰- رفتار ریسک کردن پائین پرسشنامه دارای ۳۹ جمله بود که هومن و عسگری ۱۱ پرسش به آن اضافه کردند. پژوهشگران مذکور ضریب همگونی تست را در نمونه ۱۰۷۳ نفری دانش آموزان ۰/۸۰۳ و با تحلیل عاملی مواد این پرسشنامه هفت عامل (داشتن پشتکار، اعتماد به نفس، ادراک پویا از زمان، فرصت جویی، سخت کوشی، توجه به ملاک شایستگی در انتخاب دوست، سطح آرزوی بالا، آینده نگری) بدست آوردند. نمرات بالایی که از مجموع سئوال‌ها بدست می‌آید نشان دهنده وجود انگیزه پیشرفت بالا و نمرات پائین بیانگر انگیزه پیشرفت پائین است (۱۶ و ۱۵). ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۷۲ است.

مقیاس کمال‌گرایی فراست

این مقیاس که به وسیله فراست و دیگران (۱۹۹۱) درست شده، دارای ۳۵ عبارت است و در مقیاس پنج رتبه‌ای (از بطور کامل مخالف تا بطور کامل موافق) درجه بندی می‌گردد. این مقیاس دارای شش زیرمؤلفه (نگرانی درباره اشتباهات، شک و تردید در قبال اعمال، انتظارهای اولیا، انتقادهای اولیا، تعیین استانداردهای شخصی و نظم و ترتیب) می‌باشد، که این پرسشنامه خودگزارشی به شیوه لیکرت و ۵ درجه ای (از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵) است که دانش‌آموزان درجه توافقی یا مخالفت خویش با هر کدام از عبارات آن را مشخص می‌کنند. پژوهشگران (پارکر و اتکینز، ۱۹۹۵) اعتبار و روایی این مقیاس را در سطح قابل قبول گزارش نمودند. این پژوهشگران پایایی کل پرسشنامه را به وسیله ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۹ و برای زیر مقیاس‌های این پرسشنامه ضریب پایایی را از ۰/۵۸ تا ۰/۹۶ به دست آوردند. کاجاوا و آمسترانگ (۲۰۰۵) در گروهی استرالیایی به وسیله تحلیل عاملی اکتشافی، روایی سازه‌ای مقیاس کمال‌گرایی فراست و دیگران (۱۹۸۰) را تأیید کرده و آلفای کرونباخ را برابر ۰/۹۱ و برای مؤلفه‌های این پرسشنامه ۰/۷۴ تا ۰/۹۵ محاسبه کردند [۱]. در این تحقیق روایی مقیاس کمال‌گرایی فراست و همکاران (۱۹۹۰) با استناد به روایی به دست آمده از بررسی‌های محمدی و جوکار (۱۳۸۹) در نظر گرفته شده است که جهت تعیین روایی از شیوهی تحلیل عاملی بهره بردند و یافته‌های آن پنج زیرمؤلفه «تعیین استانداردهای فردی، نظم و ترتیب، نگران بودن راجع به خطاها، شک و دو دلی راجع به کارها و توقعات پدر و مادر و انتقادهای آنها» را استخراج کردند که ۵۶ درصد پراکندگی کل را پیش‌بینی نمودند. ضریب یکسانی برای کل پرسشنامه ۰/۸۳ به دست آمد و برای مؤلفه‌ها به ترتیب ۰/۶۳، ۰/۸۱، ۰/۷۸، ۰/۶۸ و ۰/۷۲ به دست آمد [۱].

مقیاس هوش معنوی

پرسشنامه هوش معنوی کینگ در سال ۲۰۰۸ توسط کینگ طراحی و ساخته شد. این پرسشنامه دارای ۲۴ گویه است و چهار زیر مقیاس دارد: تفکر وجودی انتقادی، تولید معنای شخصی، آگاهی متعالی و بسط حالت هشیاری. هرچه فرد نمره بالاتری در این پرسشنامه بگیرد دارای هوش معنوی بیشتری است. طیف نمره دهی آن بر اساس لیکرت پنج گزینه‌ای بود. کینگ و دیسکو (۲۰۰۹) پایایی این مقیاس را بین ۶۱۹ دانشجو با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ و به روش تنصیف (دو نیمه کردن آزمون) ۰/۹۵ برآورد نمودند. در پژوهش کینگ و دیسکو (۲۰۰۹) جهت برآورد روایی ملاکی و صوری این پرسشنامه را با معیارهای الحاقی معنا، خودمختاری فرا شخصی، عرفان، مذهب و مطلوبیت اجتماعی همبسته نمودند، که از روایی ملاکی و صوری این پرسشنامه حمایت شد. در ایران در پژوهش رقیب و همکاران (۱۳۸۹). پایایی این مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۸ برآورد شد. روایی صوری و محتوایی مقیاس توسط متخصصان روان شناسی مورد تأیید قرار گرفت. برای برآورد روایی همگرایی از پرسشنامه‌ی تجربه‌ی معنوی غباری بناب به طور همزمان استفاده شد که ضرایب همبستگی این دو پرسشنامه ۰/۶۶ به دست آمده است. برای محاسبه‌ی روایی سازه مقیاس از تحلیل عامل اکتشافی و تحلیل عامل تأییدی مرتبه‌ی اول استفاده شد نتیجه‌های به دست آمده نشان داد که این مقیاس ابزاری پایا برای سنجش هوش معنوی است و با توجه به روایی و پایایی مناسب، آن را می‌توان در محیط‌های آموزشی و پژوهشی مانند دانشگاه استفاده نمود. پایایی در پژوهش حاضر از طریق روش آلفای کرونباخ (۰/۷۴) بدست آمد [۵].

شیوه اجرای پژوهش

ابتدا اهداف تحقیق برای آزمودنی‌ها توضیح داد شد و آن‌ها با رضایت آگاهانه پرسش‌نامه‌ها را تکمیل کردند. روش اجرای پرسش‌نامه‌ها به صورت فردی و از طریق اینترنت بود.

1- Parker and Atkins

2- king

3- King, Decicco

یافته‌های توصیفی پژوهش

در این بخش ابتدا به تحلیل توصیفی متغیرهای مورد مطالعه که شامل میانگین، میانه، انحراف معیار، مقدار چولگی و مقدار کشیدگی را برای متغیرهای مورد مطالعه محاسبه شده است.

جدول ۱ رضایتمندی توصیفی متغیرهای پرسشنامه مورد مطالعه

متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
نگرانی در مورد اشتباهات	۳/۱۹	۳/۲۷	۰/۶۹	-۰/۱۸	۰/۵۷
تردید نسبت به اعمال	۳/۱۲	۳/۲۰	۰/۸۱	-۰/۳۹	-۰/۸۵
انتظارات والدین	۳/۳۰	۳/۴۸	۰/۷۷	-۰/۷۷	۱/۷۴
انتقادات والدین	۳/۵۱	۳/۵۰	۰/۸۷	-۰/۷۰	۱/۱۲
تعیین استانداردهای شخصی	۳/۴۸	۳/۵۰	۰/۸۷	-۰/۹۲	۱/۴۰
نظم و ترتیب	۳/۳۵	۳/۶۰	۰/۸۳	-۱/۶۵	۱/۵۱
تفکر وجودی انتقادی	۳/۲۹	۳/۳۵	۰/۵۴	-۰/۵۸	۰/۷۴
تولید معنای شخصی	۳/۲۲	۳/۳۵	۰/۲۷	-۰/۳۷	۰/۸۶
آگاهی متعالی	۳/۱۹	۳/۳۵	۰/۴۲	-۰/۴۵	۱/۴۲
بسط حالت هشیاری	۳/۱۵	۳/۳۵	۰/۲۰	-۰/۷۶	۲/۶۸
انگیزه پیشرفت	۲/۷۹	۲/۸۲	۰/۶۵	-۰/۳۹	۱/۴۰

- یافته‌های استنباطی

در این بخش استفاده از روش‌های آمار استنباطی رگرسیون خطی چندگانه و ضریب همبستگی پیرسون، داده‌های بدست آمده از سؤال‌های پرسشنامه تجزیه و تحلیل شده و به سؤالهای پژوهش پاسخ داده می‌شود.

فرضیه اصلی: هوش معنوی و کمال‌گرایی در دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان ممسنی و رستم می‌تواند انگیزه پیشرفت را پیش‌بینی کند
برای بررسی فرضیه فوق به بررسی معنادار بودن مدل رگرسیونی و نوشتن مدل مناسب و مورد تایید براساس ضرایب رگرسیونی معنی‌دار می‌پردازیم.

- بررسی رگرسیون چندگانه فرضیه اصلی

(۱) آزمون معنادار بودن رگرسیون:

حال برای بررسی معنادار بودن رگرسیون از آزمون (تحلیل واریانس) ANOVA با توجه به آماره فیشر پرداخته می‌شود.

جدول ۲ چندگانه R

ضرب همبستگی چند گانه	ضرب تعیین	ضرب تعیین یافته	خطای استاندارد برآورد شده
۰/۵۸۹	۰/۳۴۶	۰/۲۳۷	۰/۱۶۳

در جدول فوق برای رگرسیون برازش شده، مقدار ضریب همبستگی چند گانه برابر با ۰/۵۸۹ می باشد که نشان دهنده همبستگی متوسطی بین مجموعه متغیرهای مستقل با متغیر وابسته می باشد در ادامه مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۲۳۷) که نشان دهنده این می باشد که ۲۴ درصد از کل تغییرات واریانس متغیر انگیزه پیشرفت وابسته به متغیرهای مستقل می باشد.

جدول ۳ تحلیل واریانس (ANOVA)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	مقدار F	سطح معنی داری
رگرسیون	۷/۸۱۵	۱۰	۰/۷۸۱	۵/۱۳۸	۰/۰۰۰
باقیمانده ها	۱۴/۷۴۴	۹۵	۰/۱۵۲		
کل	۲۲/۵۵۸	۱۰۵			

در جدول فوق با توجه به مقدار آماره F یا فیشر و مقدار سطح معنی داری این آزمون به بررسی معنادار بودن رگرسیون چند گانه پرداخته می شود، با توجه به اینکه مقدار سطح معنی داری این آزمون کمتر از ۵ درصد می باشد در نتیجه فرض معنادار بودن مدل رگرسیون برازش شده رد نمی شود یعنی مدل رگرسیون خطی چند گانه مناسب می باشد.

۲) آزمون معنادار بودن ضرایب رگرسیون :

جدول ۴ ضرایب استاندارد و غیر استاندارد برای متغیرهای مستقل در مدل رگرسیون

سطح معنی داری	مقدار t	ضرایب استاندارد نشده		مدل
		ضرایب استاندارد شده	خطای برآورد ضریب استاندارد	
۰/۰۰۰	۰/۵۱۳	-	۰/۷۳۵	مقدار ثابت
۰/۱۳۲	-۰/۷۱۹	-۰/۰۸۷	۰/۱۵۴	نگرانی در مورد اشتباهات
۰/۰۱۰	-۲/۰۹۰	-۰/۳۳۱	۰/۱۴۳	تردید نسبت به اعمال
۰/۰۰۰	۲/۵۳۶	۰/۴۳۵	۰/۱۶۶	انتظارات والدین
۰/۰۰۰	-۲/۹۷۳	-۰/۲۲۷	۰/۲۲۲	انتقادات والدین
۰/۱۸۷	۰/۵۶۶	۰/۰۸۷	۰/۲۲۵	تعیین استانداردهای شخصی
۰/۰۰۰	۱/۰۳۸	۰/۱۰۲	۰/۱۹۷	نظم و ترتیب

تفکر وجودی انتقادی	-۰/۰۵۴	۰/۴۵۳	-۰/۰۷۶	-۰/۴۹۷	۰/۱۰۹
تولید معنای شخصی	۰/۱۷۶	۰/۱۶۴	۰/۲۷۶	۱/۴۶۴	۰/۰۰۰
آگاهی متعالی	۰/۱۹۰	۰/۳۷۵	۰/۲۰۴	۱/۳۵۲	۰/۰۰۰
بسط حالت هشیاری	۰/۱۵۹	۰/۳۱۶	۰/۱۹۸	۱/۴۰۹	۰/۰۰۰

جدول فوق مقادیر ضرایب رگرسیونی متغیرهای تأثیرگذار بر متغیر وابسته را نشان میدهد که با توجه به آماره t و سطح معنی داری این آزمون مشخص می باشد متغیرهایی که سطح معنی داری آنها کمتر از $۰/۰۵$ می باشد در مدل رگرسیونی قرار می گیرند (تردید نسبت به اعمال - انتظارات والدین - انتقادات والدین - نظم و ترتیب - تولید معنای شخصی - آگاهی متعالی - بسط حالت هشیاری).

مدل رگرسیونی نشان می دهد که در یک مدل رگرسیونی چندگانه انگیزه پیشرفت بدون تأثیر متغیرهای مستقل $۰/۳۷۷$ می باشد دیگر اینکه تغییر یک انحراف استاندارد در تردید نسبت به اعمال باعث تغییر $۰/۲۹۸$ انحراف استاندارد در انگیزه پیشرفت می شود. تغییر یک انحراف استاندارد در انتظارات والدین باعث تغییر $۰/۴۲۲$ انحراف استاندارد در انگیزه پیشرفت می شود. نیز تغییر یک انحراف استاندارد در انتقادات والدین باعث تغییر $۰/۲۱۶$ انحراف استاندارد در انگیزه پیشرفت می شود. و تغییر یک انحراف استاندارد در نظم و ترتیب باعث تغییر $۰/۱۰۸$ انحراف استاندارد در انگیزه پیشرفت می شود. نیز تغییر یک انحراف استاندارد در تولید معنای شخصی باعث تغییر $۰/۱۷۶$ انحراف استاندارد در انگیزه پیشرفت می شود. همچنین تغییر یک انحراف استاندارد در آگاهی متعالی باعث تغییر $۰/۱۹۰$ انحراف استاندارد در انگیزه پیشرفت می شود و در نهایت تغییر یک انحراف استاندارد در بسط حالت هشیاری باعث تغییر $۰/۱۵۹$ انحراف استاندارد در انگیزه پیشرفت می شود

بحث و نتیجه گیری

در بررسی رابطه‌ی هوش معنوی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان، نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در مجموع بین مولفه‌های هوش معنوی به جز (تفکر وجودی انتقادی) و انگیزه پیشرفت دانش آموزان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. این نتایج با نتایج تحقیقات شفیع‌ی (۱۴۰۰)، میر عرب رضی و حاجی تبار فیروز جانی (۱۳۹۴) همسو است. همچنین یافته‌های حاضر با نتایج پژوهش حکیم جوادی و اژه‌ای (۱۳۸۳) مبنی بر اینکه هوش معنوی با انگیزه پیشرفت در بین دختران مقطع دبیرستان رابطه دارد همسو می‌باشد. یعنی هر چه میانگین به دست آمده در هوش معنوی بالاتر باشد، انگیزش پیشرفت بیشتری دارند و در واقع یک نوع رابطه مستقیم وجود دارد. نتایج پژوهش آنان نشان داد که هر چه هوش معنوی بالاتری در بین نمونه‌های تحقیق مشاهده شود، انگیزش پیشرفت بیشتری مشاهده می‌شود، لذا هر چه هوش معنوی کاهش یابد و رفتارهای غیر معنوی جایگزین آن شود انگیزش دانش آموزان جهت پیشرفت کاهش می‌یابد [۱۷، ۱۸]. این یافته را می‌توان اینگونه تبیین کرد؛ به اعتقاد زوهر و مارشال هوش معنوی ظرفیتی است که با آن ژرف ترین مفاهیم و اهداف و برترین انگیزه‌های خود را درک می‌کنیم، با توانایی و مهارت‌های روان شناختی آموخته شده افراد می‌توانند با شرایط جدید خود را وفق دهند. این توانایی‌ها شامل حافظه، سرعت پردازش، بیان قدرت تجسم، آنالیز ادراکی انگیزه و پشتکار می‌باشد. همچنین انگیزه پیشرفت گرایشی همه جانبه به ارزیابی عملکرد خود، با توجه به عالیترین معیارها، تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از احساس شادی و لذتی است که با موفقیت در عملکرد همراه است [۱۷].

یافته های پژوهش شفیع‌ی (۱۴۰۰) نشان دهنده نقش بیشتر هوش معنوی در انگیزه پیشرفت دانش آموزان است می‌توان گفت که عقاید و باورهای معنوی نه تنها باعث افزایش میزان یادگیری دانش آموزان می‌شود بلکه به استفاده درست از این یادگیری در جایگاه خود کمک می‌کند [۱۷].

در بررسی رابطه‌ی کمال گرایی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان، نتایج نشان داد که از بین ابعاد کمال گرایی (انتظارات والدین، تعیین استاندارد های شخصی، نظم و ترتیب) رابطه معنادار و مثبتی با انگیزه پیشرفت وجود دارد؛ و از میان ابعاد کمال گرایی (نگرانی درباره اشتباهات، شک و تردید نسبت به اعمال و انتقاد های اولیا) با انگیزه پیشرفت رابطه معنا دار و منفی وجود دارد.

یافته های پژوهش با یافته های پژوهش های زیر همسو است: آلیسون رابطه کمال گرایی با عملکرد تحصیلی دانشجویان را تایید می کند. جسیکا و رینولد بر نقش کمال گرایی خوش بینانه در بهبود عملکرد تحصیلی تاکید می کنند. پژوهش های دیگر، کمال گرایی متوسط را با کاهش اضطراب و پیشرفت تحصیلی مرتبط می دانند [۳].

کمال گرایی تلاش برای رفع نواقص است (میشیل و همکاران، ۲۰۱۹). کمال گرایان افرادی هستند که سعی دارند در تمام ابعاد زندگی افراد کاملی باشند [۱۱]. کمال گرایی یکی از ویژگی های شخصیتی محسوب می شود که می تواند تمام جنبه های زندگی فرد را در بر گیرد و زمینه ساز شکل گیری ناکار آمدی در فرد شود [۱۱]. شناخت باورهای مثبت و منفی کمال گرایی و رابطه آن ها با مولفه های شخصیتی اهمیت بسیاری دارد به طوری که کمال گرایی منفی، با پیامدهای آسیب شناختی نظیر عزت نفس پایین، اضطراب و تعلل، باورهای غیر منطقی و نشانگان افسردگی مرتبط است، کمال گرایی مثبت با تجارب سالم تری نظیر کوشش برای انگیزه پیشرفت، عاطفه مثبت، عزت نفس بالا، خود کارآمدی و خود شکوفایی در ارتباط است (نیکنام، حسینیان و یزدی، ۱۳۸۹). یافته های پژوهش نشان داد که از بین ابعاد کمال گرایی با انگیزه پیشرفت، رابطه معناداری (همبستگی معناداری) بین میزان نگرانی در مورد اشتباهات، انگیزه پیشرفت وجود دارد. و چون مقدار ضریب همبستگی منفی می باشد در نتیجه بین میزان نگرانی در مورد اشتباهات بر انگیزه پیشرفت رابطه معکوسی وجود دارد. بین میزان تردید نسبت به اعمال و انگیزه پیشرفت وجود دارد. و چون مقدار ضریب همبستگی منفی می باشد در نتیجه بین میزان تردید نسبت به اعمال بر انگیزه پیشرفت رابطه معکوسی وجود دارد. رابطه معناداری (همبستگی معناداری) بین میزان انتقادات والدین و انگیزه پیشرفت وجود دارد. و چون مقدار ضریب همبستگی منفی می باشد در نتیجه بین میزان انتقادات والدین بر انگیزه پیشرفت رابطه معکوسی وجود دارد. همچنین رابطه معناداری (همبستگی معناداری) بین میزان انتظارات والدین، تعیین استانداردهای شخصی و نظم و ترتیب با انگیزه پیشرفت وجود دارد. و چون مقدار ضریب همبستگی مثبت می باشد در نتیجه با انگیزه پیشرفت رابطه مستقیمی وجود دارد. دانش و همکاران (۱۳۹۲) نیز در پژوهشی نشان دادند کمال گرایی مثبت با خود کارآمدی و انگیزه پیشرفت همبستگی مثبت و کمال گرایی منفی با خود کارآمدی و انگیزه پیشرفت همبستگی منفی دارد.

با توجه به پیشینه پژوهشی و یافته های این پژوهش در مجموع می توان گفت مولفه های هوش معنوی و کمال گرایی به طور موثری تغییرات مربوط به انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تبیین و می تواند تاثیر نیرومندی بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان داشته باشد. زیرا هوش معنوی و کمال گرایی مطلوب، زمینه ساز به کار گیری هرچه بهتر از فرایندهای ذهنی و شناختی و مهارت های تبدلی تجربه و اندیشه با دیگران است.

منابع

- [۱] عباسلو، ق. (۱۳۹۹). پیش بینی فرسودگی تحصیلی بر اساس سبک فرزند پروری والدین و کمال گرایی در دانش آموزان تیز هوش دبیرستانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز.
- [۲] رحمانی دریا سری، م، یآوری نیا، س، سپهریان آذر، ف. (۱۳۹۹). پیش بینی پیشرفت تحصیلی براساس هوش معنوی، امید و مسئولیت پذیری در دانش آموزان دختر پایه سوم متوسطه، فصلنامه علمی روانشناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، سال شانزدهم، شماره ۵۶، ص: ۱۹۶-۱۸۱.
- [۳] خسرو پور، ف، نیکویی، م. (۱۳۹۳). رابطه بین کمال گرایی، انگیزه پیشرفت و عزت نفس با عملکرد تحصیلی دانشجویان رشته پرستاری، مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دوره یازدهم، شماره چهارم، ص ۵۴۲ تا ۵۴۹.
- [4] Indeed Editorial Team (2021). a guide to achievement motivation, <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/achievement-motivation>.
- [۵] گوهری، ص. (۱۳۹۹). تاثیر برنامه آموزش معنویت درمانی بر کیفیت زندگی و هوش معنوی دانش آموزان با آسیب بینایی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز.
- [6] Shankar, P. (2016). Spiritual intelligence: An overview. *International Journal of Multidisciplinary Research and Development*, Volume 3; Issue 3; Page No. 224-227.
- [7] Zohar, D., & Marshall, I. (2000). *SI: Spiritual Intelligence, the Ultimate Intelligence*. London: Bloomsburg.
- [8] Sisk, D. A., & Torrance, E. P. (2001). *Spiritual intelligence: Developing higher consciousness*. Buffalo, New York: Creative Education Foundation Press.
- [9] Sisk, D. A (2002). Spiritual intelligence: The tenth intelligence that integrates all other intelligences. *Gifted Education International*, 16(3), 208-212.
- [10] Michail D. & Kokkoris H. (2019). New insights into the association of maximizing with facets of perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 142(1): 100-102.
- [۱۱] ترکمن، م، مرادی، ح. (۱۳۹۹). پیش بینی انگیزه پیشرفت دانش آموزان دختر بر اساس کمال گرایی و ویژگی های شخصیتی مادران، رویش

روانشناسی، سال ۹، شماره ۲، شماره پیاپی ۴۷.

[12] goodtherapy(2019). <https://www.goodtherapy.org/learn-about-therapy/issues/perfectionism>.

[13] <https://www.psychologytoday.com/us/basics/perfectionism>.(2019).

[14] Maleki, m.(2019). Relationship between Perfectionism and Skill Performance in Adolescent Futsal Players, Physical Education and Sport Sciences Department, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

Aug;54(4):353-63. ۱۹۷۰[15] Hermans HJ. (1970), *A questionnaire measure of achievement motivation, J Appl Psychol*.

[۱۶] تمنایی فر، م، گندمی، ز. (۱۳۹۰)، رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان، فصلنامه راهبردهای آموزش، دوره ۴، شماره ۱.

[۱۷] شفیعی، ن، محمد زاده نصرآبادی، ل.(۱۴۰۰). پیش بینی انگیزش پیشرفت تحصیلی بر اساس هوش معنوی و شادکامی در دانش آموزان، اولین کنفرانس بین المللی دانش و فناوری حقوق و علوم انسانی ایران.

[۱۸] میر عرب رضی، ر، حاجی تبار فیروز جانی، م.(۱۳۹۴). پیش بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بر اساس هوش معنوی و هوش هیجانی، دومین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین المللی پژوهش‌های نوین در علوم انسانی.

[۱۹] نیکنام، م، خسینیان، س، یزدی، م.(۱۳۸۹). رابطه باورهای کمال گرایانه و رفتارهای خود ناتوان ساز در دانشجویان، مجله علوم رفتاری، ۴(۲)، ۱۰۸-۱۰۳.

[۲۰] دانش، ع، شمشیری، م، کاکاوند، ع، سلیمی نیا، ع.(۱۳۹۲). رابطه کمالگرایی مادران با خودکارآمدی و خوشبینی در دختران. مجله

مطالعات روان شناختی، ۹(۳)، ۱۲۵-۱۵۱.